

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 และฉบับที่ 3 พ.ศ. 2553 ในหมวด 4 เรื่องแนวทางการจัดการศึกษา โดยเฉพาะมาตรา 24 การจัดกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งสรุปสาระสำคัญดังนี้ คือ ให้จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง และจัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกันในทุกวิชา (สำนักนายกรัฐมนตรี, 2542, น.12-13) นอกจากนั้น หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดให้สถานศึกษาจัดการเรียนรู้ ในเรื่องกระบวนการเรียนรู้ “จัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และกระบวนการเรียนรู้ที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน คือ กระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ ซึ่งผู้สอนจำเป็นต้องศึกษาและทำความเข้าใจเป็นอย่างดี” (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550, น.23)

จากมาตรการหรือนโยบายที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาและหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีประเด็นที่ตรงกัน คือ การจัดกระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการที่ผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆ เข้าด้วยกันอย่างสมดุล จะเห็นได้ว่าการจัดการเรียนการสอนที่เน้นบูรณาการให้กับนักเรียนเป็นเรื่องสำคัญ ประกอบกับในปีการศึกษา 2558 กระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายลดเวลาเพิ่มเวลาการเรียนรู้ของนักเรียนในระดับประถมศึกษา เวลาที่เหลือให้จัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา และกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะไว้ร่วมกันโดยเน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในการเรียนแบบกลุ่มกิจกรรม

การจัดการเรียนการสอนแบบกลุ่มกิจกรรมที่เน้นการสอนแบบบูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้ จำเป็นต้องหาเครื่องมือที่ช่วยถ่ายทอดเนื้อหาและกิจกรรมให้เป็นแบบบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ จึงควรมีให้มีการนำชุดการสอนแบบกลุ่มกิจกรรมเน้นการบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ ซึ่งเป็นสื่อประสมที่มีการจัดระบบเนื้อหา กิจกรรม และวัตถุประสงค์ให้มีความสอดคล้องต่อเนื่องกัน และสามารถบูรณาการสาระความรู้ทั้ง 2-8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ คือ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา สุขศึกษา และพลศึกษา การงานพื้นฐานและเทคโนโลยี และศิลปะเข้าไว้ด้วยกันในด้านเนื้อหา กิจกรรม และสื่อ ในรูปชุดการสอนซึ่งช่วยแก้ปัญหาดังกล่าวได้ ซึ่งในระยะเริ่มแรกควรมีการอบรมครูประถมศึกษาให้มีความรู้ความเข้าใจและทักษะความชำนาญในการผลิตชุดการสอนดังกล่าว

ประกอบกับพันธกิจของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชมีนโยบายในการให้บริการวิชาการแก่สถานศึกษาและชุมชนในบริเวณโดยรอบของมหาวิทยาลัย คือ อำเภอต่างๆ ในจังหวัดนนทบุรี ดังนั้น ครูประถมศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี ควรจะได้รับการอบรมในลำดับแรก เพราะชุดการสอนแบบกลุ่มกิจกรรมเน้นการบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้เป็นนวัตกรรมที่ยังไม่ได้นำมาใช้อีกทั้งการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นการบูรณาการในโรงเรียนจังหวัดนนทบุรีควรมีขั้นตอนโดยใช้ชุดการสอนมาช่วย ยังไม่ได้มีการดำเนินการที่สนองตามนโยบายกระทรวงศึกษาธิการ

การพัฒนาครูด้วยการจัดฝึกอบรมให้ความรู้และความสามารถในการผลิตชุดการสอนแบบกลุ่มกิจกรรมเน้นการบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่สิบเอ็ด พ.ศ. 2555-2559 ในยุทธศาสตร์ที่ 1 ให้ยกระดับคุณภาพและมาตรฐานผู้เรียนและครูในข้อ 1.4 - 1.5 มีใจความสำคัญว่า “ส่งเสริมให้สถาบันการศึกษาผลิตสื่อที่มีคุณภาพเพื่อผู้เรียนได้เรียนด้วยตนเอง และพัฒนาสื่อเพื่อเป็นต้นแบบให้ทุกระดับการศึกษาใช้เป็นต้นแบบในการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพและมาตรฐานใกล้เคียงกัน” (กระทรวงศึกษาธิการ, 2555, น.16) สำหรับกระบวนการฝึกอบรมครูจำเป็นต้องมีสื่อหลายอย่างมาช่วยให้การถ่ายทอดเนื้อหาสาระและประสบการณ์ได้ครบถ้วน และให้ผู้รับการอบรม คือ ครูประถมศึกษาเกิดการเรียนรู้ไปสู่การปฏิบัติได้ คือ ชุดฝึกอบรม ซึ่งจะใช้วิธีการถ่ายทอดด้วยการบรรยายและฝึกปฏิบัติอย่างต่อเนื่องจนผู้รับการอบรมสามารถผลิตได้ ดังนั้น มหาวิทยาลัยควรอย่างยิ่งที่จะมีการวิจัยและพัฒนาชุดฝึกอบรมเรื่อง การผลิตชุดการสอนแบบกลุ่มกิจกรรมเน้นการบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ เพื่อให้บริการวิชาการแก่สังคม ซึ่งเป็นนโยบายหลักของมหาวิทยาลัยต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาชุดฝึกอบรม เรื่อง ชุดการสอนแบบกลุ่มกิจกรรมเน้นการบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้สำหรับครูประถมศึกษาโรงเรียนในจังหวัดนนทบุรี ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด
2. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการฝึกอบรมของครูผู้รับการอบรมที่ฝึกอบรมด้วยชุดฝึกอบรม เรื่อง ชุดการสอนแบบกลุ่มกิจกรรมเน้นการบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของครูผู้รับการอบรมที่ฝึกอบรมด้วยชุดฝึกอบรม เรื่อง ชุดการสอนแบบกลุ่มกิจกรรมเน้นการบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้
4. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดการสอนแบบกลุ่มกิจกรรมเน้นการบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ครูผู้รับการอบรมผลิตขึ้นและทดลองใช้

5. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดการสอนแบบกลุ่มกิจกรรมเน้นการบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ของครูผู้รับการอบรมผลิตขึ้นและทดลองใช้

สมมติฐานการวิจัย

1. ชุดฝึกอบรม เรื่อง การผลิตชุดการสอนแบบกลุ่มกิจกรรมเน้นการบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้สำหรับครูประถมศึกษาที่พัฒนาขึ้นให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด 80/80
2. ครูผู้รับการอบรมที่ฝึกอบรมด้วยชุดฝึกอบรม เรื่องการผลิตชุดการสอนแบบกลุ่มกิจกรรมเน้นการบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้มีผลสัมฤทธิ์ทางการฝึกอบรมหลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการฝึกอบรม
3. นักเรียนที่เรียนด้วยชุดการสอนแบบกลุ่มกิจกรรมเน้นการบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ครูผู้รับการอบรมผลิตขึ้นและทดลองใช้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

ขอบเขตการวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย เป็นการวิจัยและพัฒนา
2. ประชากรในการวิจัย มี 2 กลุ่ม กลุ่มที่หนึ่ง คือ ครูผู้สอนระดับประถมศึกษาในโรงเรียนจังหวัดนนทบุรี จำนวน 4,082 คน ที่เข้ารับการอบรม (โรงเรียนในจังหวัดนนทบุรี ครอบคลุมโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษานนทบุรี และโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารการปกครองส่วนท้องถิ่นระดับจังหวัด ตำบล และเทศบาล) กลุ่มที่สอง คือ นักเรียนประถมศึกษาในโรงเรียนจังหวัดนนทบุรี ที่เรียนด้วยชุดการสอนแบบกลุ่มกิจกรรมเน้นการบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน 65,060 คน
3. ขอบข่ายเนื้อหาสาระในการวิจัย ครอบคลุม หัวข้อสำคัญที่ถ่ายทอดในชุดฝึกอบรม ประกอบด้วย 3 เรื่อง ดังนี้ เรื่องที่ 1 แนวคิดการผลิตชุดการสอนแบบกลุ่มกิจกรรมเน้นการบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ เรื่องที่ 2 การผลิตชุดการสอนแบบกลุ่มกิจกรรมเน้นการบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ และเรื่องที่ 3 ตัวอย่างการผลิตชุดการสอนแบบกลุ่มกิจกรรมเน้นการบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้
4. ระยะเวลาในการวิจัย ปีการศึกษา 2558 – 2559
5. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ตัวแปรต้น ได้แก่ ชุดฝึกอบรมเรื่องการผลิตชุดการสอนแบบกลุ่มกิจกรรมเน้นการบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ ตัวแปรตาม ได้แก่ (1) ประสิทธิภาพของชุดฝึกอบรม (2) ผลสัมฤทธิ์ทางการอบรมของครูผู้รับการอบรมที่อบรมด้วยชุดฝึกอบรม (3) ความพึงพอใจของครูผู้รับการอบรมที่อบรมด้วยชุดฝึกอบรม และ (4) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยชุด

การสอนที่ครูผู้รับการอบรมผลิตขึ้นและทดลองใช้ และ (5) ความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดการสอนที่ครูผู้รับการอบรมผลิตขึ้นและทดลองใช้

นิยามศัพท์

1. ชุดฝึกอบรม หมายถึง สื่อประสมในรูปชุดสำเร็จรูปซึ่งให้ความรู้เฉพาะเรื่องการผลิตชุดการสอนแบบกลุ่มกิจกรรมเน้นการบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ ซึ่งมีการจัดระบบการผลิตสื่อให้สอดคล้องกับเนื้อหาสาระและวัตถุประสงค์ เพื่อให้ผู้รับการอบรมเปลี่ยนพฤติกรรมตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ คือ สามารถผลิตชุดการสอนแบบกลุ่มกิจกรรมเน้นการบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ได้ สื่อในชุดฝึกอบรมนี้ประกอบด้วย เอกสารการฝึกอบรม แบบฝึกปฏิบัติ ซีดี และการอบรมเข้ม

2. การผลิตชุดการสอนแบบกลุ่มกิจกรรมเน้นการบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ หมายถึง ความรู้และทักษะในการจัดทำสื่อประสมในรูปชุดสำเร็จรูปที่ให้นักเรียนเรียนเป็นกลุ่ม มีการจัดระบบการผลิตเนื้อหาสาระ วัตถุประสงค์ กิจกรรม และสื่อให้มีสอดคล้องกัน โดยผสมผสานตั้งแต่ 2-8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ยึดแนวทางในการผลิตชุดการสอนแบบศูนย์การเรียนของ ศาสตราจารย์ ดร. ชัยยงค์ พรหมวงศ์ ชุดการสอนประเภทนี้จึงประกอบด้วย สื่อสิ่งพิมพ์ในรูปแบบต่างๆ เป็นสื่อหลัก

3. ประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 หมายถึง ระดับคุณภาพของชุดฝึกอบรมที่ช่วยให้ครูที่รับการอบรมเกิดการเรียนรู้โดยที่กำหนดไว้ 80/80 ซึ่งตัวเลข 80 แรก คือ ค่าประสิทธิภาพของกระบวนการเรียนด้วยชุดฝึกอบรมคิดเป็นร้อยละของคะแนนเฉลี่ยจากการทำกิจกรรมระหว่างฝึกอบรมที่กำหนดให้ทำของครูผู้รับการอบรม และตัวเลข 80 หลัง คือ ค่าประสิทธิภาพของผลลัพธ์ที่เปลี่ยนไปในตัวครูผู้รับการอบรมที่คิดเป็นร้อยละของคะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบประเมินตนเองหลังเรียน โดยมีการยอมรับประสิทธิภาพอยู่ 3 เกณฑ์ คือ (1) เท่ากับเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 (2) สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 2.5% และ (3) ต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 2.5%

4. ผลสัมฤทธิ์ทางการอบรมของผู้รับการอบรม หมายถึง การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนก่อนฝึกอบรมและค่าเฉลี่ยคะแนนหลังฝึกอบรมจากคะแนนระดับพุทธิพิสัยและทักษะพิสัยของครูผู้รับการอบรมที่อบรมด้วยชุดฝึกอบรม

5. ความพึงพอใจของผู้รับการอบรม หมายถึง การแสดงความคิดเห็นของครูผู้รับการอบรมที่เข้ารับการอบรมด้วยชุดฝึกอบรม เรื่องการผลิตชุดการสอนแบบกลุ่มกิจกรรมเน้นการบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยการใช้แบบสอบถาม ครอบคลุมคุณภาพของสื่อในชุดฝึกอบรม แลผลที่ได้รับจากการฝึกอบรมด้วยชุดฝึกอบรม

6. **ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน** หมายถึง การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนก่อนเรียนกับค่าเฉลี่ยคะแนนหลังเรียน ซึ่งเป็นผลมาจากนักเรียนได้เรียนด้วยชุดการสอนแบบกลุ่มกิจกรรมเน้นการบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ครูผู้รับการอบรมผลิตขึ้น และใช้แบบทดสอบวัดในการทดลองใช้ชุดการสอน

7. **ความพึงพอใจของนักเรียน** หมายถึง การแสดงความเห็นของนักเรียนประถมศึกษาที่เรียนด้วยชุดการสอนแบบกลุ่มกิจกรรมเน้นการบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยที่ครูผู้รับการอบรมผลิตขึ้นโดยใช้แบบสอบถามแสดงความเห็น ครอบคลุมผลที่ได้รับจากการเรียนด้วยชุดการสอน และคุณภาพที่ได้รับจากการเรียนด้วยชุดการสอน

8. **โรงเรียนในจังหวัดนนทบุรี** หมายถึง สถานศึกษาที่เปิดสอนในระดับประถมศึกษาที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสังกัดองค์การบริหารการปกครองส่วนท้องถิ่นระดับจังหวัด ตำบล และเทศบาล

กรอบแนวคิดการวิจัย

กรอบแนวคิดการวิจัย ครอบคลุมการศึกษา หลักการ ทฤษฎี และแนวคิดเกี่ยวกับชุดฝึกอบรม ซึ่งเป็นเครื่องมือในการอบรมในเรื่องชุดการสอนแบบกลุ่มกิจกรรมเน้นการบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ และศึกษาหลักการ ทฤษฎี และแนวคิดเกี่ยวกับชุดการสอนแบบกลุ่มกิจกรรม และการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ เนื่องด้วยเป็นการพัฒนานวัตกรรมด้านสื่อจำเป็นต้องผ่านกระบวนการทดสอบประสิทธิภาพ

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ทำให้ได้ชุดฝึกอบรม เรื่อง การผลิตชุดการสอนแบบกลุ่มกิจกรรมเน้นการบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้สำหรับครูประถมศึกษาที่ได้ผ่านการทดสอบประสิทธิภาพในการทดลองใช้เบื้องต้น และใช้จริงที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด ช่วยให้ครูสามารถผลิตชุดการสอนแบบกลุ่มกิจกรรมเน้นการบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ได้ และช่วยแก้ปัญหาการสอนแบบบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ ทั้งนี้ เพื่อให้ให้นักเรียนได้นำความรู้ในหลากหลายสาระไปใช้ประโยชน์ในหลายด้านพร้อมกัน

2. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชได้ชุดการฝึกอบรม เรื่อง การผลิตชุดการสอนแบบกลุ่มกิจกรรมเน้นการบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ เพื่อเผยแพร่ไปยังสถานศึกษาชั้นพื้นฐานซึ่งเป็นนโยบายสำคัญของมหาวิทยาลัยโดยให้บริการทางวิชาการแก่สังคม